

Lisa 6. Strateegia seosed teiste arengudokumentidega

TASi strateegia koostamisel on arvesse võetud erinevate tasandite arengudokumente (riik, maakond, kohalik omavalitsus).

Kuigi riikliku tasandi arengudokumente on palju, on siinkohal välja toodud neli peamist:

- 1) strateegia „Eesti 2035“ kui riigi peamine strateegiline alusdokument;
- 2) ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava, mis on LEADER-meetme aluseks;
- 3) ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava, mis on sotsiaalvaldkonna eesmärgi aluseks;
- 4) heaolu arengukava 2023–2030, mis sätestab sihid sotsiaalvaldkonnas.

Eeldus on, et nimetatud dokumendid on juba arvesse võtnud teiste valdkondade püüdlusi ja poliitika. Seega kooskõla nendega kindlustab vastuolude puudumise ka muude dokumentidega.

Regionaalsel tasandil on välja toodud sidusus Tartu maakonna arengustrateegiaga, Tartumaa toidustrateegiaga ja kohalikul tasandil omavalitsuste dokumentidega (tabel 1).

Tabel 1. TASi strateegia seosed teiste arengudokumentidega

Arenudokument	Eesmärk	TASi strateegia seosed
Strateegia „Eesti 2035“¹	Strateegilised sihid: <ol style="list-style-type: none"> 1. Arukas, tegus ja tervist hoidev inimene 2. Avatud, hooliv ja koostöömeelne ühiskond 3. Tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik majandus 4. Kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond 5. Uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riigivalitsemine 	TAS strateegia panustab otseselt sihtide 1–4 saavutamisse. Määratletud on eesmärgid ja meetmed, mis panustavad aruka kogukonna, koostöö, uuendusmeelse majanduse ja hea elukeskkonna arendamisse.
Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023–2027²	Erieesmärk nr 8: <ul style="list-style-type: none"> • Edendada tööhõivet, majanduskasvu, soolist võrdõiguslikkust, sealhulgas naiste osalemist põllumajanduses, sotsiaalset kaasatust ja kohalikku arengut maapiirkondades, sealhulgas ringmajandust, biomajandust ja säästvat metsamajandust LEADER-sekkumise üldesmärk: <ul style="list-style-type: none"> • Maapiirkondades atraktiivse elu- ja ettevõtluskeskkonna ning aktiivsete ja ühtehoidvate kohalike kogukondade terviklik arendamine Erieesmärgid:	TASi strateegia lähtub otseselt ÜPP strateegiakava erieesmärgist 8. LEADER-üldesmärgist ja erieesmärkidest. Strateegia panustab kõikidesse: <ul style="list-style-type: none"> • Eesmärgid on tervikuna suunatud väljatoodud eesmärkide saavutamisse – toetatakse elukeskkonda edendavaid projekte, panustatakse ettevõtluskeskkonna arengusse (nii otseselt toetuste kui kaudselt koosprojektidega), võimestatakse kohalikke kogukondi, toetatakse uuenduslikke algatusi ning sotsiaalselt kaasatust.

¹ <https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

² <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027>

	<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtluse arendamine, eelkõige uute tasuvate töökohtade ja/või innovaatiliste lahenduste kaudu • Kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine • Teenuste kättesaadavuse parandamine, sh läbi kogukonnateenuse arendamise • Keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandust propageerivate) lahenduste välja töötamine ja rakendamine • Maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine, sh arukate külade edendamine 	<p>Täpsemalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtluse arendamiseks on välja töötatud kolm meetet (2.1-2.3), innovaatilisus on üks läbivatest põhimõtetest ning eraldi fookus meetmes 2.3 • Kogukondade võimestamine on eesmärk kolmes kogukondadele suunatud meetmes (meetmed 1.1-1.3), samuti on LEADER-koostöö suunatud olulises osas just erinevate gruppide kaasamisele ja nende võimekuse tõstmisele • Teenuste kättesaadavus on adresseeritud ettevõtlusmeetmes (2.1), kus muuhulgas toetatakse äriliste teenuste arendamist • „Rohelisuus“ on strateegia läbiv printsiip • Kuvandi tugevdamine (Tartumaa eripära) on üks strateegia läbivatest printsiipidest • sotsiaalne kaasatus ja võrdsete võimaluste loomine on aluspõhimõteteks meetmes 3.3 (Sotsiaalse kaasatuse suurendamine)
<p>Ühtekuuluvus- poliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021– 2027³</p>	<p>Erieesmärk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parandada võrdset ja õigeaegset juurdepääsu kvaliteetsetele, kestlikele ja taskukohastele teenustele, sealhulgas teenustele, millega parandatakse eluaseme ja isikukeskse hoolduse, sealhulgas tervishoiu kättesaadavust; ajakohastada sotsiaalkaitstesüsteeme, sealhulgas parandada juurdepääsu sotsiaalkaitsele, pöörates erilist tähelepanu lastele ja ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele; parandada tervishoiusüsteemide ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavust (sealhulgas puuetega inimeste jaoks), tõhusust ja vastupanuvõimet <p>Sekkumise eesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine • Inimväärikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine 	<p>Eesmärkide toetamiseks on TASI strateegias välja töötatud spetsiaalne toetusmeede (meede 3.3), mis on otseselt suunatud sotsiaalvaldkonna edendamisele, sh uuenduslike teenuste arendamisele ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisele.</p>

³ <https://pilv.rtk.ee/s/j6HZp9QFAjJM7a3>

<p>Heaolu arengukava 2023–2030⁴</p>	<p>Arengukavas on sätestatud alaeesmärgid, millest kaks on seotud sotsiaalvaldkonna meetmega:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nr 3: vanemaealised on ühiskonnas sotsiaalselt kaasatud, neile on tagatud võrdsed võimalused ning nad on majanduslikult hästi toimetulevad Nr 4: Eesti sotsiaalhoolekande korraldus toetab inimeste heaolu ja sotsiaalse turvatunde kasvu 	<p>Eesmärkide saavutamisele kaasa aitamiseks on strateegias määratletud sotsiaalse kaasatuse suurendamise meede (meede 3.3), mis adresseerib mõlemat alaeesmärki.</p>
<p>Tartu maakonna arengustrateegia 2040⁵</p>	<p>Visioon 2040:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nutikas, kestlik ja kaasav Tartumaa on üks Euroopa kõrgeima heaoluga elu- ja ettevõtluskeskkond. <p>Fookusvaldkonnad ja eesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> HEAOLU: Tartumaa mitmekesised, uuenduslikud ja kättesaadavad teenused võimestavad elanikke ning toetavad kogukondi ELUKESKKOND: Tartumaa elukeskkond on puhas, turvaline ja inspireeriv, siinsed elutingimused on parimad Euroopas. ETTEVÕTLUS: Tartumaaal väärtustatakse loovust ja ettevõtlikkust ning maakonnas on soodne keskkond nutikate, vastutustundlike ja elujõuliste ettevõtete arenguks ning rohetehnoloogiate arendamiseks. LIIKUVUS: Tartumaa inimestel on keskkonnasõbralikud, vajaduspõhised, mitmekesised ja kiired ühendused nii maakonna siseselt kui väliselt. 	<p>TASi strateegia panustab nii maakonna visiooni kui ka eesmärkidesse. Seda laiemalt nii elu- ja ettevõtluskeskkonna arendamisel kui ka konkreetselt läbi uuendusliku ettevõtluse, äriliste teenuste arendamise, arukate (nutikate) kogukondade ning sotsiaalvaldkonna (heaolu) projektide.</p> <p>Maakonna strateegia tegevuskavas on konkreetselt välja toodud ka TASi rollid, sh Emajõe võrgustiku arendamine, keskkonnateadlikkuse suurendamise suunatud sündmuste läbiviimine (nt Rohefestivali korraldamine), arukate külade programmi laiendamine, noorte ettevõtlikkuse arendamine koostöös partneritega, toidustrateegia elluviimine, loometalgute korraldamine koostöös partneritega jm, mis on otseselt ka TASi strateegia ja prioriteetsete arendusprojektidega kooskõlas.</p>
<p>Tartu maakonna toidustrateegia 2022-2030⁶</p>	<p>Visioon aastaks 2030: Tartumaa on tuntud toidupiirkond Eestis ja Euroopas. Avaliku ja erasektori toitlustajad kasutavad valdavas osas kohalikku toorainet. Tartumaa toidu tootmine, töötlemine ja pakkumine paistab silma teaduspõhisuse ja innovaatilisuse poolest. Tartumaa elanikud väärtustavad tervislikku ja kohalikku toitu, toiduvaldkonnas tegutsevad eripärased ja mitmekülgsed ettevõtted ja organisatsioonid. Toiduvaldkonna koostöövõrgustik toimib tõhusalt, hõlmates kõiki sektoreid ja nii tootjaid, toitlustajaid kui tarbijaid.</p>	<p>Kohaliku ressursi väärdamine on TASi strateegiline eesmärk, sh väiketootmise ja äriliste teenuste arendamise toetamiseks suunatud eraldi meede (meede 2.1). Meetme üheks tegevussuunaks on toetada kohaliku toidu valdkonna projekte, panustades sh Tartumaa toidustrateegia elluviimisesse.</p> <p>Uuendusliku ettevõtluse toetamiseks on TASil eraldi meede 2.3 „uuendused ja piloteerimine“, mille raames võimalik toetada teaduspõhiseid ja innovaatilisi toiduvaldkonna projekte.</p>

⁴ <https://www.sm.ee/heaolu-arengukava-2023-2030#heaolu-arengukava-20>

⁵ [https://media.voog.com/0000/0046/8927/files/Tartumaa%20arengustrateegia%202040_09.12.2022%20\(12.12.22\).pdf](https://media.voog.com/0000/0046/8927/files/Tartumaa%20arengustrateegia%202040_09.12.2022%20(12.12.22).pdf)

⁶ <https://media.voog.com/0000/0046/8927/files/Tartumaa-toidustrateegia.pdf>

<p>Elva valla arengukava 2022-2030⁷</p>	<p>Elva valla visioon 2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elva vald on külalislahke ja abivalmis, inimestele ning ideedele avatud, parima elu- ja ettevõtluskeskkonnaga vald, kus väärtustatakse head haridust, rikkalikku kultuuri ja sporti. <p>Arengukava tegevuste kavandamisel on lähtutud kuuest strateegilisest eesmärgist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elva vallas väärtustatakse kvaliteetset õppijakeskset haridust ja kvaliteetset noorsootööd. • Elva vald toetab elanike heaolu, tervist ja iseseisvat toimetulekut. • Elva vallas on rikkalik spordi- ja kultuurielu. • Elva vallas on hea elu- ja ettevõtluskeskkond. • Elva vald on tuntud positiivse mainega sihtkoht. • Elva vald on hästi juhitud aktiivsete kogukondadega vald 	<p>Sarnaselt maakonnastrateegia elluviimise toetamisele aitab TASI strateegia kaasa omavalitsuste arengupüüdluste saavutamisele kohaliku kogukonna tasandil.</p>
<p>Kambja valla arengukava 2023-2030⁸</p>	<p>Visioon ja missioon aastaks 2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kambja vald on parima elu- ja ettevõtluskeskkonnaga omavalitsus, kus lähtutakse inimestest, väärtustatakse elukestvate õpet, oma kultuurilist pärandit ning tervislike eluviiside arendamist. • Kambja vald on linnaregiooniga tihedalt seotud, looduslikult kaunis, turvalise elukeskkonnaga tunnustatud elupaik, kus kantakse hoolt igas vanuses vallaelanike eest. <p>Strateegilised eesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E1. Kõrge haldusvõimekus. Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused. • E2. Kvaliteetne haridus. • E3. Terved, sotsiaalselt aktiivsed ja hästi toimetulevad inimesed. • E4. Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond • E5. Aktiivsed ja sportlikud inimesed. • E6. Kvaliteetne ja turvaline elu- ja ettevõtluskeskkond. 	<p>Laiemalt on kõigi KOVide arengukavade eesmärk kohaliku elukeskkonna arendamine, millesse panustavad kõik TASI meetmed. Konkreetsemalt on kõigi KOVide arengukavade puhul oluline ka kohaliku ettevõtluskeskkonna (sh turism) ning kogukondade areng, mis on ka TASI strateegia fookuses.</p> <p>Reeglina on kõik KOVide arengukavad kooskõlas ka TASI strateegia läbivate põhimõtetega, sh uuenduslikkus, säästlikkus ja koostöö.</p>
<p>Kastre valla arengukava 2019-2026⁹</p>	<p>Visioon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kastre vald on atraktiivne, puhta loodusega, kaasaegseid teenuseid pakkuv avatud juhtimisega turvaline kodupaik. Meie vallas elab tervislike eluviisidega, aktiivne ja keskkonnasõbralik kogukond. <p>Strateegilised valdkonnad:</p>	

⁷ <https://www.elva.ee/arengukava-2030-koostamine>

⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/429102022007>

⁹ <https://www.kastre.ee/valla-arengukavad>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. haridus, kultuur, noorsootöö, sport ja vaba aeg; 2. heaolu ja tervishoid; 3. majandus, maa ja keskkond. 	
<p>Luunja valla arengukava 2035 (eelnõu)¹⁰</p>	<p>Luunja valla visioon 2035:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luunja on nutikas jõevald <p>Valdkondlikud üldeesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luunja valla avalik ruum on kaunis ja heas korras, peegeldab valla rohelist mõtteviisi, pakub palju häid vaba aja veetmise võimalusi ning kommunaalteenused on kättesaadavad kõigile valla elanikele vastavalt nende vajadustele. • Luunja valla avalik ruum on kaunis ja heas korras, peegeldab valla rohelist mõtteviisi, pakub palju häid vaba aja veetmise võimalusi ning kommunaalteenused on kättesaadavad kõigile valla elanikele vastavalt nende vajadustele. • Luunja valla elanikele on tagatud kõik vajalikud sotsiaal- ja terviseteenused ning elanikud võivad tunda end turvaliselt. • Luunja majandus toimib sümbioosis loodusega, kasutades seda kohaliku ettevõtluse ja turismi arendamisel säästlikult ja heaperemehelikult. • Luunja vald ja selle juhtimine toimivad tõhusalt, läbipaistvalt ja valla elanikke kaasates. 	
<p>Nõo valla arengukava 2023-2039¹¹</p>	<p>Visioon 2039:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nõo vald on hea elukeskkond, kus me kestame ja kasvame <p>Valdkondlikud üldeesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nõo valla elukeskkond on looduslähedane, kaasav ja hästi ühendatud ning selle taristu areneb elu- ja looduskeskkonna tasakaalu arvesse võttes. • Nõo vallas on mitmekesine, toetav ja elukeskkonda hoidev ettevõtlus ning eripärased turismivõimalused. • Nõo valla elukeskkond toetab iga inimese heaolu ja turvalisust ning osalus kogukonnaelus on kõigile avatud. • Nõo on elav ja hästi juhitud kogukond, mille loo leiab valla igast nurgast ja elaniku südamest. • Kogukond hoiab ja kaitseb mind ning mina hoian ja kaitsen kogukonda. 	

¹⁰ <https://luunja.ee/documents/23601738/30804577/Luunja+valla+arengukava+2023-20235+%281+tervikmustand%29.pdf/04812341-aa80-4fde-b17c-d80168f357b4?version=1.0>

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/419102022004>

<p>Tartu linna arengukava 2018-2026¹²</p>	<p>Visioon 2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tartu on tegusate, loovate ja õnnelike inimeste linn. Tartu on ülikoolilinn, Eesti vaimupealinn ja nooruselinn, nutika ettevõtluskeskkonnaga teenuskeskus. Inspireeriv, unikaalse kultuuripärandiga, looduslähedane ja turvaline linn ning atraktiivne reisisiht. <p>Strateegilised valdkonnad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kooli- ja teadmislinn • Nutikas ettevõtluslinn • Inspireeriva elukeskkonnaga linn • Hooliv linn • Loov linn 	
<p>Tartu valla arengukava 2022-2030¹³</p>	<p>Visioon 2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tartu vald on nutikas, terve, roheline, põnev ja targalt planeeritud edukas omavalitsus. <p>Strateegilised arengusuunad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nutikas Tartu vald • Terve Tartu vald • Roheline Tartu vald • Targalt planeeritud Tartu vald • Põnev Tartu vald • Kaasav Tartu vald 	
<p>Peipsiääre valla arengukava 2018-2030¹⁴</p>	<p>Visioon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peipsiääre vald on soositud paik elamiseks, kultuurilise mitmekesisuse, unikaalse looduse, konkurentsivõimelise ettevõtluse ja elujõulise kogukonnaga. <p>Strateegilised eesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E1: Peipsiääre vallas on kvaliteetsed ja nüüdisaegsed avalikud teenused, mis on kõigile kättesaadavad. • E2: Peipsiääre valla inimesed on väärtustatud. • E3: Peipsiääre vallas on meeldiv elukeskkond. • E4: Peipsiääre vald on autentne ja aasta läbi elamust pakkuv turismisihtkoht, kus on mitmekülgne ettevõtlus. 	
<p>Räpina valla arengukava 2023-2030¹⁵</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Räpina valla visioon on olla tuntud ja tunnustatud kui turvalise ja keskkonnasõbraliku elu-, puhke- ning puhta looduskeskkonnaga, soodsa ettevõtluskliimaga, elujõulise ja aktiivse elanikkonnaga vald, mille 	

¹² https://tartu.ee/sites/default/files/uploads/Kontaktid%20ja%20linnajuhtimine/Arengukavad/AK%202018-2026%20uus%20versioon_2022.pdf

¹³ <https://tartuvald.ee/documents/18024737/35591880/Tartu+valla+arengukava+2022-2030.pdf/d4dbfe9f-7e88-4420-801f-336e96701f2d>

¹⁴ https://www.peipsivald.ee/documents/18275523/18610334/30_VVoM+LISA+1+arengukava+2018-30+muutmine+%2817_o.pdf/7ff81c4e-8f80-42ce-82e5-0854014c9093

¹⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/429092022001>

	<p>märksõnadeks on jätkusuutlikkus, koostöö ning kodanikualgatus.</p> <p>Üldesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haridusasutused vastavad kaasaja nõuetele ja on konkurentsivõimelised. • Kõigil on võimalus tegeleda huviharidusega või huvitegevusega. Noorsootöö ja noorsooliikumine on aktiivne, järjepidev ning kõigile kättesaadav. • Valla kultuuri- ja seltsielu keskused ning raamatukogude võrgustik vastavad vallaelanike ja külaliste ootustele. • Kogukonnad on kohaliku elu arendajad ja vallale igakülgseks partneriks. • Ettevõtlikkus ja ettevõtluskeskkond on väärtustunud, avalikud tugitaristud ettevõtlusaladel on kaasajastatud. • Elanikud on keskkonnateadlikud ja hindavad puhast looduskeskkonda. 	
--	---	--